

15 év alatt az adó bevételeket majdnem kerek 100 millió forinttal növelni; míg ugyanis 1882-ben a pénzügyi tárca jövedelmei 227,996.000 forintot tettek, ma 307,582.000 frtra vannak előirányozva. A buza ára 1882-ben 11 frt 40 kr volt, ma 5 frt és 6 frt közt váltakozik; 1882-ben Magyarországon 4,113.000 hectoliter bor termelt ma csak 940,000 hectoliter. *A számok, a számok, ha helyesen s nem szemfényvesztéssel alkalmazzuk.*

Honnan jött tehát az óriási adószaporulat? Erre is megkapjuk a feleletet, ha felütjük a főkönyv azon lapját, melyen az állami javak eladásából kitűnik, hogy a legutolsó két év alatt csak 3 millió frton felül adott el az állam földeket, s ez így megy évek óta. De a 100 millió így még nem jön ki. De kijön, ha megtudjuk, mi az a magyar királyi adóprés s hogy tagadhatlanul a lakosság száma is észrevehetőleg növekedett másfél évtized alatt, mely utóbbi tény ugyan legfeljebb egy-két millióval növelte csak az adóbevételeket.

Magukat az egyes bevételi forrásokat illetőleg ily sok valószínűtlen adatokat találunk. Így pl. az élesztő fogyasztási adója 20,000 frttal, a cukor adó 800,000 frttal van többre felvéve mint tavaly, míg a sör, bor, hús adó változatlanok. Talán csak nem azt akarja mondani a pénzügyminiszter úr, hogy az idén egy millió frtért több értékű édes tésztát fognak sütni mint tavaly.

Azt sem értjük, hogy az olcsó marhasó behozatala dacára miért fog az idén 200,000 frttal több jövedelem bejönni a sóból. Az okmány bélyeg félmillióval nagyobb jövedelmét helyesnek tartjuk ugyan, de aggasztónak, mert ez a perek nagyfokú szaporodását jelenti. A pótdók örvendetes működését jelzi az is, hogy a kereseti adók 660,000 frttal szaporodnak. Csekélység.

Ezekkel a százezrekkel való dobálás azután kihoz a papíron milliós fölösleget, a valóságban pedig milliós deficizteket.

A félmilliárdos budget összegeket ki merítették abból a kútból, melynek vize a nép verejtéke, kimerítik azzal a vederrel, melynek lánczát az a bizonyos hur helyesíti, melyet nem lehet a végtelenségig feszíteni s így fog ez menni mindaddig, míg a szüntelen merítés folytán a kút forrása kiapad s a veder láncza elszakad.

Nehéz munka lesz az új kutat megásni!

Moloch a t. Házban!

Van a tisztelt Háznak egy Moloch-ja, egy rettenetes szörnyetege, amely mindent elnyel ami csak a körébe esik. Valóságos átka ez egy-egy új eszmének, vagy intézménynek, amely a provincia találmánya, vagy óhaja; mert minden szerény kérvényt, vagy feliratot a szörnyü bestia egy szempillantás alatt minden tekintet nélkül... hám! és már bent van ott, ahonnan vagy van visszatérés többé, de leginkább nincs.

Az eljárás menete, amely szerint a szörnyeteg végezni szokott az ilyen provinciális szerény óhajításokkal ez: N. N. jegyző minden szombaton déli 12 órakor előterjeszti a t. Háznak X.— város, vagy vármegye kérvényét ebben és ebben a tárgyban.

... Irattárba vele! zugja rá a többség a szörnyü ítéletet. A szerény kis kérvényecske pedig vándorol egyik kézből a másikba; míg végre számokkal és pecsétekkel terhelt bejut aztán oda, ahol a szörnyeteg lakozik az irattárba. Száz meg száz rekesz tátogatja itt éhes torkát, míg aztán egybe bele is dobják.

És aztán mi történik vele? Várja a boldog feltámadást, hogy majd csak akad egy könyörületes szívű miniszter, — valamelyik kormányváltásnál, — aki a szerény feliratocskát, megye óhajját, már amennyiben még időszerű, nem csak felveszi programjába, hanem komolyan meg is akarja oldani. Ez azonban nagyon ritkán szokott megtörténni, mert a legöregebb emberek sem emlékeznek rá, hogy onnan kikerült volna valami, amit egyszer oda helyeztek — kivéve talán poroláskor.

Pedig a sok helyiérdekű dolgok mellett van-

nak itt komoly s országos érdekű dolgok is elhelyezve, holmi miniszteri propositiók is, melyek időtlen időig várják már a napi rendet.

Sajnos, hogy itt van csak még a katolikus autonomia is, az általános szavazat jog iránti feliratok, különféle miniszteri tervezetek stb. stb.

Ide kerülnek aztán még az olyan rakoncátlan vármegyék feliratai is, mint például Heves, Zemplén, Fejér vármegyéké, amelyek nem átalították megírni a kegyelmes urnak, hogy ne róna több költséget az országra, mert Isten látja lelküket, hogy már most se bírják. Ide került volna Nagyvárad és Bihar-megye kérvénye is, ha hallgatott volna Heves-megyére; de úgy látszik Nagyvárad és Bihar-megye nem vágytak arra az olcsó dicsőségre, hogy kérvényük az irattárba legyen elhelyezve; mert napirendre tértek Heves-megye átirata felett.

Most minden közgyűlésen csak a quótá-ügyet tárgyalják, illetőleg eziránti felirat ügyet s valóságos vészharangként hangzott el egy ilyen közgyűlésen egy közbe kiáltás: »Hisz úgy is irattárba teszik.«

Kérvények reszkessetek. Sorsotokat el nem kerülhetitek, mert minden valószínűséggel el fog hangzani felettetek a drákói ítélet: Irattárba vele! B—nyi.

Protestáns lelkészek a liberalizmus ellen.

Ismeretes dolog, hogy annak idején a protestáns lelkészek voltak az egyházpolitikai reformok legbuzgóbb elő harcosai és pártolói. A szomorú eredmény azonban mit e törvények előidéztek, kezdik kijózanítani őket is s most egymásután támadják meg a liberalizmus dicső alkotásait. A »Debreceeni Protestáns Lap« legújabb száma is két ilyen cikket hoz két prot. lelkésztől. Egyik a többek közt a következőket mondja:

Olvashatjuk az esperesi jelentésekből, hogy sok helyen a házassulóknek 30—40, 50%-a nem veszi fel az egyházi áldást; más helyen a hívek pap és kántor nélkül polgári temetést rendeznek, sok helyen polgári kereszteleket tartanak. Mit jelentenek ezek a tények, talán azt, hogy az egyháziasság fejlődött? Nem, hanem illusztrálják megdöbbentően, hogy annyi százalékkal fogyott a lelkészeknek nemcsak

lehet, hogy utóda leszek. Az idő telett mulott, katonai szolgálat alól is felmentettek, erre alkalmas nem voltam. Sorsommal eddig meg voltam elégedve. De most következik a tragédia. Istenem! ha ezt előre láttam volna.

Főnökömnek volt egy kis leánya, ki még rövid szoknyás kis falusi liba volt, mikor oda kerültem. — Mire felcseperedtünk, — meg is szeretjük egymást. Utóljára nyilvános dologgá lett, — az édes apja sem ellenezte, — hanem megígérte, hogy ő majd leköszön az állásáról és minthogy befolyásos ember volt, a község és környéke lakói engem is szerettek, megválasztat jegyzőnek. Ez sikerült is.

Egy félévre reá a szép kis Pintér Erzsike feleségem lett s boldogságom teljes volt. — Minden szabad időm feleségem oldala mellett töltöttem el.

Történt pedig egyszer az, hogy a volt körorvos állásáról lemondott és új körorvos jött községünkbe. A ki ösmeri a falusi életet nagyon jól tudja, hogy mily érdeklődéssel várják az új orvos látogatását. Mai napon is kíváncsi kezdtem lenni reá.

Egy délután irodámban ülök az édes semmi tevésnek engedtem át magam, elábrándoztam a multamon, a mely eddig is elég változatos volt, — midőn az erőteljes kopogtatás után kinyílik az ajtó s egy csinos derék, vállas úri ember elém jön, bemutatja magát, hogy ő Dr. Erdöss József körorvos. Kölesönös üdvözlések után a társalgás kitűnő hangulat mellett folyt,

hogy csak a déli harangszóra kezdett az orvos az elmenésre készülődni. — Az új orvos megjelenése úgy reám mint feleségemre a legjobb benyomást tette.

Ezután nagyon gyakori vendégünk volt a «szép doktor» mint a hogy mi őt elneveztük.

Alig két-három hó eltelté után feltűnt nekem, hogy feleségem nagyon bizalmas viszonyba kezd jönni az új orvossal; mindenképpen igyekeztem magam megnyugtatni, de az ördög nem aludt. — Már a faluban is sok mindenfélét kezdtek suttogni, — feleségem és az új orvos viszonyáról. — Igyekeztem feleségem irányában hidegebb lenni, habár ez nem igen ment, — mert csak külsőleg mutattam, s ezt feleségem észre is vette.

Egy szép májusi napon a doktor egy programmal lépett elő, hogy tegyünk egy kirándulást a közeli erdőbe, hol az egész napot a már meghívott többi vendégekkel nagyon kellemesen tölthetnénk el. Már a nyelven volt a tagadó válasz, midőn feleségem a nyakam köré fonva karjait, úgy kér hogy menjün ki. Mit volt mit tennem, — bele nyugodtam, habár kellenül is. A kocsisal fogattam is azonnal. addig a feleségem az elemózsia csomagolásával volt elfoglalva. — A kirándulás nagyon jól sikerült mindenki kitűnő hangulatban volt, de különösen a feleségem.

A doktor feltűnően udvarolt feleségemnek, ki azt el is fogadta.

Ezen kirándulás után a feleségem iránt

táplált gyanum még nagyobb gyökeret vert bennem.

Ez teljes buskomorrá tett, nem esett jól az étel, — ingerült voltam folyton s ezt mindenki észre vette csak — a feleségem nem.

Feleségem irányomban való viselkedése is teljesen megváltozott. Az eddigi gondos feleség kezdett engem elhanyagolni, az eddig néha tapasztalt takarékosággal felhagyott, — szobnál szebb — drágábbnál — drágább ruhákat nyakra főre rendelte. Midőn mindezekért szemre hányást tettem neki, mosolyogva adott kitérő választ. — Lassanként reá vett, hogy a régi kocsit adjuk el, úgy szintén a lovakat, s azok helyett vegyünk szebbet — jobbat. S ezt oly szépen tudta előadni, hogy kérsenek nem tudtam ellen állani. — Meg aztán nagyon szerettem a feleségem; oly jól esett midőn egy-egy ily nagyobb ajándék kérésénél megölelt és megcsókolt, — nem tudtam volna e kérését megtagadni. Később nagyobb és nagyobb vendégeket kezdünk adni, házam állandóan vendégekkel volt megtömve, — a cselédséget is szaporítani kellett, ezzel is emelkedett a kiadást.

Eséknél midőn nagy ritkán ketten voltunk feleségemmel elkezdtem a szívéhez szólani, hogy hagyjunk fel ezzel a pazarló életmóddal, mert tönkre jutunk. Hitelünk mely eddig csorbátlan volt, kezd nagyon inogni, — dacára az elég szép jövedelmünknek, nem vagyunk képesek ezt így tovább folytatni. — De

jövedelme, de mindennapi kenyere s fogyott a vallásokhoz ragaszkodók száma s nőtt az egyházi férfiak keserősége, kik egyedül áldoztak a haza oltárán, mert az állam nem tarthatja feladatának a stóla kárpótlást; pedig az anyakönyvek, melyeket a lelkészek eddig ingyen vezettek: ma évenként körülbelül másfél millió forintba — Budapestben magában 40.000 forintba kerülnek. (56.000 frtba.)

Ehhez járult a félekezeti-küliek szerfeletti szaporodása s mindezek folytán a jövedelem óriási csökkenése. Ma már szinte megszoktuk a prot. lelkészeknek anyagi gondok miatti öngyilkosságát.

Nagyon örülünk, hogy a protestánsok is belátják most már kézzel foghatólag mi az a liberális törvény s kénytelenek igazat adni nekünk, kik ezt mind megjósoltuk.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 19.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Lehótzky Vilmos, Teleky Sándor gr. Lakatos Miklós.

— A Kossuth levele meg van fotográfában!

Már hogy az a levél, a melyet Kossuth Ferencz Pichler Győzőhöz intézett irván: *Pichler maradj a politikánál!*

Ez a hír járta ma az ülés elején a folyosón, a hol az öreg Madarász Józsi bácsit, a Ház legöregebb, de legfürgőbb tagját ünnepezték, nevenapja lévén. A tanácskozó teremben folytatták a *penzügyi tárca tárgyalását*.

Rakovszky István volt az első szónok, a ki a penzügyigazgatóságok tételénél azt kérte, hogy az alsó-kubini penzügyigazgatóságot helyezze át Rózsahegyre. Maga e penzügyigazgatóság kérte már ezt több ízben és a szónok megvárta volna a rózsahegy-i követőtől Mattyasovszky Gyulától, hogy ezt szóba hozza, ő kormánypartit, tehát meghallja a szavát a miniszter.

Lukács László miniszter azt felelte erre, hogy meghallja ő az igaz szót, ha az ellenzék-ről hangzik is föl; aztán elmondja, hogy két terv volt a miniszteriumban. Az egyik szerint a kubini igazgatóság Liptószentmiklósról volna elhelyezendő, a másik szerint Rózsahegyben expositurát csinálnának, a penzügyi adminisztráció reformjánál mindenesetre méltatják a kubini penzügyigazgatóság kérését.

Az *adóhivatalok* tételénél Tóth János Mező-Tur városába királyi adóhivatalt kért. Kéréséhez csatlakozott Polónyi Géza is, a ki főként a kisebb adóügyi tisztviselők fizetésének javítását sürgette.

Rakovszky István elmondja, hogy az idei költségvetésben nyolcz új adóhivatal föllállítása iránt történt gondoskodás, ebből 5 egyet *Cserna* város részére reklamá; *Buzáth* Vasvár városra, *Kubik* Béla Mező-Csuthra, *Benyovszky* Sándor pedig Dunavecsére kér adóhivatalt.

Lukács László miniszter kijelenti, hogy a kormánynak igenis szándéka évről-évre szaporítani adóhivatalokat, de csak a sürgőseég és szükség szerint való sorrendben. Mezőtur legközelebb kap adóhivatalt, a többi számára nem tudja ebben a pillanatban, mikor adhatja meg. A kisebb adóhivatali tisztviselők közt, ugy lát-szik, mesterségesen szitják az elégtelenséget, a mi sem a szubordinációval, sem a tisztességes hanggal nem fér össze. A fizetések rendezésére vonatkozó törvényt a kisebb adóhivatali tisztviselőkkel szemben is végrehajtották, de igazságtalanságnak tekintené, ha a tisztviselőknek azt a részét a törvény keretéből kivenné s külön elbánásban részesítené. Az adóhivatali tisztviselők kauczióját hajlandó leszállítani, de a céltalan agitáció igaz ágtalan követeléseinek nem enged.

A Ház a tételt elfogadja.

Az *egyenes* adók tételénél Benyovszky Sándor gróf szóba hozta a földadó, a községi pótdadó, betegápolási, katonabeszállásolási és iskolaadók rohamos növekedését.

Lepsényi Miklós, a következő szónok a jobboldal derűtlensége közt azt ajánlja, hogy az adót ne csak pénzben, hanem *gabonában is lehessen fizetni*. Nem olyan neveléses dolog ez, ugymond, a minőnek önök látják; és fognak önök még ennek tapsolni is, mert a *külföldön már behozták* az adófizetésnek ezt a módját, önök pedig szivesen majmolják a külföldet. A katonaság sok búzát, rozst és zabot fogyaszt el s a kis gazdaszövetségek megalakításával ezt a fizetési módot könnyen kezelhetővé lehet tenni.

Lukács miniszter optikai csalódásnak nevezi az adók emelkedését, a Lepsényi indítványát nem fogadhatja el, mert ha az megtörténne, a csizmadia eszmával, a *zsurnaliszta pedig vezércikkelylyel* akarná fizetni az adóját. E derűtlenséget támasztott mondásra *Lepsényi* személyes kérdésben kér szót.

Szilágyi elnök: Személyét nem támadta senki.

Lepsényi: Hát a félreértett szavaimat kívánom megmagyarázni.

Szilágyi: Tessék.

Lepsényi: Csak azt akarom megmondani,

hogy az *államkincstárnoknak van szüksége gabonára, de vezércikkerekre nincs*.

Szilágyi elnök: Ez nem szavai megmagyarázása, ez replika. Ezért rendreutasítom.

Lepsényi: Köszönöm az elnök pártatlanságát (Zajt.)

Szilágyi: Az én szavamra nincs joga reflektálni.

Lepsényi: Hiszen csak megköszöntem.

Szilágyi: Ehhez sincs joga. (Zajt.)

Az *italmérés* adók tételénél fölszólt egy magyar ur, *Popovics* V. István, horvátországi követ, s így beszélt nagy figyelem közt: Azt hiszi a horvát és a szlavon képviselőket többé nem érheti az a vád, hogy hivei a szeparatistikus törekvéseknek; hiszen testvéri szeretettel vett részt Horvátország lakossága a legtávolabbról is a magyar ünnepegekben, a horvát képviselők pedig testületileg vettek részt az ország nagyobb ünnepeiben. Az 1890: 30-ik törvényekben foglalt kiegyezés immár teljes a szivekben is és nekik a hivatásuk, vágyuk e testvéri kapocs megszilárdítása. Ne vádolja tehát őket senki szeparatizmussal, a mikor hirdeti, hogy a kizárólagos italmérsi jogról szóló törvénykiterjesztése káros volt.

Láng Lajos, mikor az 1888: 35. törvény-cikket tárgyalták, országos bajnak és kalamitásnak titulálta a kizárólagos jogosultságot. Az 1892: 15. törvény-cikk tárgyalásánál *Hegedüs* Sándor nyilatkozott így. Mióta ez a kizárólagos jogosultság horvát területen törvénynek Horvátország területére behozatott a közegység súlyodt, a mikor is a pálinka nyomán zülk az erkölcs.

Vekerle megígérta a fogyasztási rendszer kiterjesztését Horvátországra s a *kizárólagos ital mérési jogosultság megszüntetését*. Kérde a minisztert mikor teljesíti Vekerle ígéretét? (Helyeslés.)

Lukács pénzügyminiszter ismeri a hibákat, orvosolni is kívánja azokat a fogyasztási adók egyesítetténi fognak a termelési adókkal, erre nézve már tárgyal Ausztiával is (Helyeslés.) sőt a bálnal is tárgyal már. Azt hiszi, 1898-tól kezdve a kizárólagos italmérsi jogosultságot a horvát területen megszüntetheti.

A *bélyegjövendelmek* tételénél *Popovics* István rámutatott arra, hogy a *ponyvairo-polom* a bűnnek, zsványáságnak, gyilkosságnak csinál szimpatiaát a nép közt. A *naptár* az, a mi minden szegény ember házába eljut, egy jól szerkesztet naptár volna hivatott ez erkölcsellen irány hatását ellensúlyozni. E végből a *naptárbélyeg eltörlését* ajánlja a miniszter figyelmébe, a ki immár egy posvány-gödört a kis lutri romboló hatását megszüntette. Az újságokról beszél ezután, hangoztatva, hogy az újságválatokat szilárd alapra kell fektetni s

feleségem még csak hallani sem akart arról, hogy a dolgon bármit is változtassunk.

Mindig csak azt emlegette, hogy minden szórakozást megvonok tőle. Rohantunk az örvénybe feltartóztatatlanul.

Egy napon nagyobb összegű váltóm járt le, melyet okvetlen ki kellett fizetnem — de nem volt elég pénzem — 100 frt hiányzott belőle. Feleségemmel közöttem azt, és kacagva mondja nekem, hogy vegyem ki ezt a hiányzó 100 frtot az árvák pénzéből hiszen egy pár nap mulva majd vissza pótoljuk. — Szinte megriadtam e szavaktól, azt hittem nem halottam jól. Mit tegyek? pénzre szükségem volt. Fejem zégott! közel voltam az örüléshez. Nem tehettem más képen. Ej — gondoltam magamban — egy pár nap mulva majd ki pótolom s megletem évvel az első lépést azon az uton — melyet mások sikkasztásnak neveznek. A szükségétől kényszerítve az első tettem követte a többi — s hogy az első hiányokat pótolhasam a többi reám bizott pénzekhez is hozzá kellett nyulnom.

Feleségem ki ezen tettemet nagyon jól tudta legkevésbé sem nyugtalankodott. Sőt még fokozottabb mérvben költekezett. — Csak ne szerettem volna oly végtelenül.

Még most is lelki szemeim előtt látom, — midőn egy szerdai napon beállit hozzám a rovincsoló biztos és pénztári kulcsokat kéri. — Bűnöm kiderült, 5000 frt elsikkasztásával vádoltak. Mig a rovincsolás folyamatban volt,

kétségbe esve rohanok be feleségemhez elmondani neki szerencsétlen helyzetünket, — hogy engem most innen egyenesen a börtönbe hurczolnak mikor őt »a szép« doktorral a legkritikusabb helyzetben láttam

A vér a fejembe tolt, — többé nem tudtam semmit sem magamról; — csak arra eszméltem fel midőn a csendőrök megköttözve el vezettek lakásomról.

Faggatni kezdtek, hogy miért löttem agyon feleségemet és a körorvost E szavakra riadtan kaptam fel fejem, azt hittem álmodom. Nem akartam hinni nekik.

Vallatás alatt kiderült, hogy kétszeres gyilkos és sikkasztó vagyok, — a leggyalázatosabb sikkasztó, ki az árvák pénzét sikkasztotta el. Türedelmesen beösmertem mindent a mivel vádoltak. — Másnap elvezetettek feleségem ravatalához, nem ösmertem fel; vadász fegyveremmel löttem agyon, mely őz seréttel volt megtöltve — az arcát csaknem széjjel tépte, — az orvost pedig szíven löttem. Mind a ketten rögtön meghaltak. A lövés körülbelül 2 lépésről történt. — A szakértők legalább így állapították meg.

En nem tudom.

* * *

Evek multával találkoztam szegény Nagy Sándorral ismét, — szegény fiu nagyon szerencsétlenül végezte be életét.

A reá mért büntetést kiállotta, — elbocsá-

tották a börtönből. Neki adta magát az ivásnak, — elzülött teljesen.

A véletlenssg ugy hozta egyszer magával, hogy éppen akkor mentem el egy pálinkás putik előtt midőn a volt szegény iskola társamat a boltból kilökték holt részegen az utca kövezetére. — Kékes láng lövelt ki a száján; — meg gyuladt benne a szesz.

A jelenvolt rendőr egy kétkerekű talyigára lökette fel, mert ő maga undorodott hozzá nyulni — elvitték a kórházba. — Negyed napra pedig temetőbe, hol legalább sokat zaklatott teste megnyugvást fog találni.

Eljegyzés a hangversenyen.

Németből Niedermanné, Geher Hedvig.

I. Induló.

Egy fiatalember: »Kérem nincs lefoglalva ez a hely?«

Varga ur: »Azt hiszem nincs.«

Varga ur leánya: »En is azt hiszem.«

(A fiatalember leül, kaczerkodik a leánynyal. A lány leejti zsebkendőjét a férfi udvaviasan felemeli. Bemutatkozás.)

A fiatalember: »Wagner Pál.«

Varga ur: Varga, kereskedő, leányom Mártha.«

II. Fantázia a »Mártha« operából.

Mártha: Tetszik önnek a zene?«

ekkor önként megszűnik a botrány hajhászat *Ajánlatosnak tartaná az újsághirdetési bélyeg ellőrlését.* A hirdetések szószólói az iparnak, kereskedelemnek . . .

Serbán Miklós: És a szerelemnek.

Popovics V. István: A ki szerelmes, az írjon szerelmes verset! (Éljenzés.) A tételt elfogadja. (A szónokot többen üdvözlik, köztük *Justh és Chorin.*)

A *dohányjövődékek* tételénél *Berlicska* Béni a kistermelőket ajánlotta a miniszter jóindulatába; alkalmat kellene a kistermelőknek adni arra, hogy a *külföld számára is termel-hessenek.*

Madarász József: Szabad termelés.

Féchy Tamás: Ezt most már nem lehet behozni. De nagyobb számban adjon a miniszter dohánytermelési engedélyt és nagyobb figyelmet fordítson a dohány kezelésére, hogy jobb és olcsóbb pipadohányt hozzanak forgalomba. Ő *Karlsbadban a múlt nyáron jobb pipadohányt szitt, mint idehaza,* pedig Magyarországból viszik a dohányt Ausztriába. Ily körülmények közt nem csoda, ha a csempészet elburjánzik, mert a csempészett dohány jobb és nem tagadja, hogy ő is *akárhányszor szitt csempészett dohányt.* (Derűtlenség.) A csempészet ma iszonyu nagyban megy, ő látta, hogy szekerekkel viszik a hetivásárra a csempészett dohányt. Ennek egy orvosszere van: a jobb trafikdohány. Még egy dologra hívja föl a figyelmet. Ő emlékszik arra az időre, mikor *Franciaország évente három millió frankért vásárolt dohányt nálunk és ezt a vásárlást egy szerencsétlen nyilatkozat miatt megszüntette,* mert a francia kormány nemcsak az anyagi hasznot, hanem a nemzeti érzelmet is tekintetbe veszi. Most a párisi világiállítás alkalmas idő arra, hogy a francia kormányt rávegyük arra, hogy merev, visszautasító magatartását megváltoztassa.

Lukács pénzügyminiszter megéri, hogy azt hiszi, hogy Péchy izlése változhatott meg *Karlsbadban,* mert hisz Ausztriának elkészítve adjuk el pipadohányunkat. Franciaország tényleg nem vásárol már nálunk dohányt és ebben politikai szimpatiák is közreműködnek, mert Franciaország *Oroszországban vásárolja dohányját, holott az rosszabb a magyarnál.*

A tételt elfogadják.

Öt perc szünet.

Felszólalások után a pénzügyi vitát befejezték.

Bismarck és a szövetségi tanács.

— Egy újabb monografia. —

Azt gondolná az ember, hogy Bismarck nagy történelmi alakjáról alig lehet már valami

Wagner: »En nagyon szeretem Márhát.«
Varga ur: »Mit mondott ön a leányomnak?«

Wagner ur: »En nagyon szeretem Márhát.«

Varga ur: »Hogy szeretné a lányomat? hiszen még nem is ismeri. Ne ily rohamosan fiatalember. Legyen szerencsénk holnap ebédre, a többit majd meglátjuk.«

Wagner: »Nagy megtiszteltetés reám nézve, én azt gondoltam —«

III. Ouverture a Tannhauser operából.

Varga ur: »Hogy mulatsz leányom?«

Mártha: »Kitűnően! Hiszen én Wagnert nagyon szeretem!«

Wagner: »Ez több mint remélni mertem volna, kedved tulboldoggá tesz kisasszony.«

Varga ur: »Ha leányom szereti önt, akkor persze ellenvetésem nem lehet. Tehát kedves gyermekeim —«

IV. Nászinduló Mendelssóhtól.

Wagner: Engedje meg Varga ur, hogy kedves leányával egy kicsit sétáljak?

Varga ur: »Isten vezéreljen gyermekek. Azonnal bejelentem a mamának telefonon az örömhirt.«

(Pál és Mártha karonfogva el.)

ujat és érdekeset mondani, annyi mindenfélét összeirtak már az egykor mindenható kancelláról. S ime még most is csakolyan jó téma- »fridrichsruhei remete« korában, — mint mikor hatalmas delelőjén állott. Sőt bátran meg lehet jósolni, hogy a Bismarck-irodalom tul fogja élni őt magát, mint a hogy N a p o l e o n kultusz is napjainkban virágzik legjobban Franciaországban.

A legjobb Bismarck monografia szerzője P o s c h i n g e r porosz titkos tanácsos, a ki az exkancellár és a német szövetségi tanács egymáshoz való viszonyát írja le igen élvezetesen személyes benyomási alapján. Ez az első munka egyszersmind, mely a szövetség tanács történetét tárgyalja. A szövetség tanács a porosz király szövetségeseinek, a német fejedelmek képviselőinek testülete volt, megkülönböztetendő a szövetségi gyűléstől, melyről így zengett valamikor a németek költője: »O Bund du Hund, du bist nicht gezund!«

A vonzó stylben megirt műnek főleg a szerzőnek személyes jegyzetei és életrajzi adatai kölcsönöznek kiváló jelentőséget és értéket. Mutatóul álljanak itt egyes részletek belőle:

»A szövetségi tanácsnak tagja volt gróf L a r i s c h anhalti állami miniszter is, ki 1843-ban ismerkedett meg Bismarckkal, a mikor mind a ketten referendáriusok voltak a potsdái udvarnál. Bismarcknak meg volt az a szokása, hogy napokig birtokában időzött. Barátai megjegyezték, hogy nagy hajlama van a remete életre. Mikor azonban Potsdamban maradt rendszeren együtt ebédelt Larischal és többi kollegáival. Egyszer egy ebéd alkalmával azt mondta Bismarck, hogy szeretné azt az embert látni, aki a vasuti vendéglő emelet magasságnyi terraszáról egy üres sampányerüveget a porron tulsóoldalára át tudna hajítani. Midőn a dolog Pieper törvényszéki tanácsos kétségbevonta Bismarck fogadást ajánlott neki, olyanformán hogy a ki veszt, az tartozik a jelenlevőket egy fényes lakomával megvendégléni. A fogadás megtörtént és Bismarck megnyerte a fogadást. A tanácsos ur nemsokkal ezután megrendelte a diszebedet és egy rettenetes hosszú toasztal állott bosszút vendégein. Mikor aztán vég nélküli mondókáját, befejezte, felállott Bismarck és a következő verseny köszöntőt mondotta Pieper tanácsosra:

»Es lebe die Würze.
Der Kürze!
Es lebe unzer lieper
Herr Stadtgerichtsraht v. Pieper.«

Az 1866-iki osztrák-porosz háboru kitörésekor Larisch Berlinbe küldötte a fejedelme. Ez időben Bismarck többször meghívta őt magához ebédre.

Larisch az ebédek egyikén csodálkozásának adott kifejezést a fölött, hogy Bismarck Ausztriát a schlézvig holsteini ügyben Dánia ellen fel tudta lovalni annyira, hogy az még közös hadjáratra is vállalkozott. Az akkori porosz miniszterelnök erre így felelt: »Ugyanezen kérdésről váltottam pár szót a frankfurti gyűlés idejében gr. *Rechberggel.* Sétalovaglásra voltunk és épen erről a politikai problémáról vitakoztunk, midőn egy nagy árok szélére értünk. Én nem sokáig gondolkoztam, hanem megsarkantyuztam a lovam' és átugrattam vele az árkot, miközben így kiáltottam át a tulsó oldalon töprengő barátomhoz: »*Lásza kérem, így fog Poroszország is tenni, ha Önök nem akarnak vele szövetkezve fellépni Dánia ellen.*«

A szövetségi tanácsot Schiller női személyeihez lehet hasonlítani, a kik akkor a legjobbak, ha nem beszélnek róluk.

A szövetségi tanács tárgyalásai mindig

titkosak voltak, nem voltak gyorsírói, a jegyzőkönyvet pedig megbízható titkos tanácsos vezette, a ki kétszeres lakatot hordott a száján. Bismarck feltétlenül uralkodott a tanácsban. Olyan volt mint a czápa a halastóban. Modora a körülmények szerint változott. Ha akart, tudott gyengéd, figyelmes és szeretetreméltó lenni, de ha kellett, klaszikusan goromba és határozott is. A szövetségi tanács ülései után, melyeken különben a kisebb államok képviselői halálra unták magukat és sokszor onnan a kölcsön-könyvtárakba menekültek szórakozás végett, Bismarck rendszeren nagy traktákat adott a házában, mely alkalommal kitűnően elmulattatta vendégeit. Ilyen lakoma volt 1868. márcziusában *Napoleon* (Lulu) herceg tiszteletére, melyen a házigazda a legjobb adomákat mondotta el vendége szórakoztatására.

Poschinger könyve több nevezetesebb diplomáciai titok fátyolát is fellebbenti. Így pl feltárja az igazi okait annak, miért hívták vissza 1869-ben az olaszországi porosz követet gr. *Uzedomot* állomásáról a La Marmora sürgöny ügy folyamán. A gothai miniszter lánynának leveléből az egész dolog megérthető Szól ezen levél a következőképen:

»Talán érdekel téged megtudni Uzedom elbocsátásának okait. 1866 július havában Bismarck egy sifrirozott sürgönyt küldött Uzedomhoz, melyben az állt, hogy Olaszországot keményebb fellépésre kell birni és rámutatni, utalni az *összeköttetésre, melyben német részről a magyar forradalmi párttal állanak.* Ez a sürgöny később belekerült La Marmora tábornok emlékirataiba és Uzedom nem tudta megczáfolni, hogy az az ő tudtával történt. (Valószínűleg a felesége hozta a tábornok tudomására.) Ez a dolog annál is inkább feszélyezte Bismarckot, mert a magyarokkal való viszonyát nem nagyon szerette felemlégetni.

Gróf Uzedom azonban kedvencz embere volt császáranak, s még Bismarcknak is nem egy heves szcénát kellett kiállani, míg Uzedom elbocsátását keresztülvihette.

Bismarck amily kérlelhetetlen ellenfél, ugyanolyan jó barát is volt. Ilyen meghitt viszonyban állt *Stefán* birodalmi főpostamesterrel, akit személyesen neveztetett ki ezen állásra, egy megleghangu ajánló levelet irván érdekében a császárhoz.

Több eddig ismeretlen levele is van közölve a munkában Bismarcknak, melyek nagyon jellemzők a legnagyobb német politikus belső világára, kinek dicsőségét és zsenijét ezen legujabb munka is méltóképen megörökíti. —*plex.*

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

M á r c z i u s 21. A nagyváradi hegyközség alakuló ülése a városházánál.

• 25—26. A debreczen-nagyváradi villanyvasut közgazgatási bejárásának tárgyalása a városházán.

A p r i l i s 1—3. A fősorozás Nagyváradon.

* **Itt a tavasz.** Az ibolya áruló kis leányok megjelentek az utcza sarkokon; a meleg verőfény az utcára csalja a — legujabb divatot; a fák erősen rügyezni indultak s a mezőkön üde zöld pázsitot von a kibujó kövér fű Minden a tavasz ébredését hirdeti s a röppenő madár is öröm és háladalt csicsereg a természet ujjá születése felett. Itt a tavasz. A kalendarium csináló szerint ma, márczius hó 20-án délelőtt 1/2 tizkor a nap a kos jegyébe lép s kezdetét veszi hivatalosan a t a v a s z.

* **József főherceg névünnepe.** A nagyváradi József ezred tegnap a szokott módon megünnepelte az ezred rajongásig szeretett tulajdonosának: József főhercegnek névnapját. Az ezrednek pihenője volt a névnap alkalmából a legénységet a templomokba vezényelték. Az ezred nevében Konja Sándor ezredes meleg hangon üdvözölte hódoló táviratban a főherceget. Tegnap délnél a tisztikaszinó termeiben diszebed volt, a melyen az ezred tisztikarán kívül a helyben állomásozó tisztikar számos tagja vett részt. Nagy tetszéssel fogadták Konja ezredes pohárköszöntőjét, melyben éltette a népszerű ezredtulajdonost. A diszebeden az ezred zenekara játszott, Herne s i r e k vezetése alatt.

* **Ülések a városházán** Nagyvárad város szépművészeti és közlekedési szakbizottsága ma, márczius hó 20-án délután az ezredévi térre kért kioszk felállítására ügyében fog tanácskozni. — Márczius hó 27-én délután 3 órakor fogják tárgyalni az állandó színháznak a Bémer-térre építése iránt beadott indítványt. Ekkorra a szakértők alaposan megvizsgálják a terv részleteit, hogy a felmerülő kérdésekre teljesen világos választ adhassanak. Az ülésre Fellner bécsi műépítész is le jön Nagyváradra. A szépművészeti és közlekedési szakbizottságon kívül a szinügyi bizottság is részt vesz az ülésen.

* **Az nagy idejű hadgyakorlatok.** Ez évben négy hadtest fog nagyobb szabású hadgyakorlatokat végezni, u. m. a krakói, a bécsi, a budapesti és a pozsonyi. Az I. és II. hadtest gyakorlatait Z n a i m környékén, a többi kettő pedig E s z t e r g o m és T a t a között fogja megtartani.

Mindkét hadgyakorlatnál a három utolsó napon a király is jelen lesz. Kilátásba van helyezve a német császár megjelenése is.

A nyugoti rész F r i g y e s főherceg, tábornagyparancsnoksága, a keleti pedig L o b k o v i t z Rudolf hg. tábornagyparancsnoksága alatt lesz.

A gyakorlatokon nagy súlyt fognak fektetni a k e r é k p á r o s o k alkalmazására is.

* **Győrffy Kálmán temetése.** Rendkívül nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra tegnap délután az oly korán elhunyt Győrffy Kálmán hült tetemeit. — A négy ló által vont üveges gyászhintót megelőző koszorú kocsii tele volt koszorúkkal. A temetésen ott voltak:

Des Echerolles Kruspér Károlyné, Cziffra Geróné, dr. Beöthy László, Széchenyi Jenő, Hoványi Géza, Ritoók Zsigmond, Gyalokay Lajos, Urbán Adolf, Szunyogh Péter, Szunyogh Lóránd, Sshey Pál, Cziffra Gerő, dr. Konrád Márk, Hlatky Endre, dr. Bozóky Kálmán, Cserezhnyés Albert, dr. Molnár Imre, dr. Hoványi Gyula, dr. Várady Zsigmond, dr. Schweiger Ede, Baranyi András, Keszthelyi Zoltán, dr. Bulyovszky József, Papp János, (megyei és városi), dr. Gyémánt Jenő, Huzella Gyula, Papp Ferencz, Rimánóczy Kálmán, Janky Antal, dr. Buday József, Schenk Emil, Szász Ágoston, Lovassy Andor, dr. Örley György, dr. Dési Géza, Pallay Lajos, dr. Márkus László, dr. Sarkadi Lajos, az ügyvédjelöltek majdnem mindannyian és még számosan.

A temetést D e n e s János várad-olaszi-i plébános végezte nagy segédlettel. Az elhunytat az olasz-i sirkertbe tették örök nyugalomra a Győrffy-család sírboltjába.

A diszes temetést a »Concordia entreprise des pompes funéres« féle temetkezési vállalat végezte a szokott fénytel és pontossággal.

A koporsót a halottas háztól egész a barátok templomáig és a temető kapujáig a siring az elhunyt barátai vitték. A koszorúk feliratai a következők voltak:

Bátyád és a nénéd. — Etelka és Laczi — Kálmánnak. — Szunyogh Péter és családja — rokoni szeretettel. — Örley György — szeretett barátjának. — Örley, Bozóky, Millye, Pojnár — szeretett társuknak. — Dézsy Géza — Isten veled kedves jó barátom. — Rádl Emma és Vilma. —

Ritoók Géza. — Az édes anya — Kálmánnak. — Az ügyvédjelöltek — szeretett kollegájuknak.

* **Az új főrend.** A miniszter értesíti Biharvármegye alispánját, hogy gróf S t u b e n b e r g József székelyhídi nagybirtokost igazolt örökös jogu főrendiházi tagot a főrendek között beiktatták. Felhívja az alispánt, hogy a megye főrendeiről vezetett lajstromba a fentebb nevezett főurat jegyezzék be.

* **Választás.** A Biharvármegyei Népevel és egyet K. Nagy Sándor Budapestre távozó választmányi tag és Fehér János lemondott v. tag helyére Huzella Gyulát és Rádl odont választotta meg.

* **Érdekes hangverseny:** Említettük a múlt napokban, hogy Somogyi Nándor budapesti impresszárió ajánlatot tett a »Szépművészeti egyesületnek«, hogy hangversenyt rendez budapesti művészek közreműködésével, s a jövedelemből az egyesületnek is juttat, ha az a rendezést magára vállalja. A »Szépművészeti egyesület« az ajánlatot azonban visszautasította. Mindazonáltal a hangverseny meg lesz tartva s a nagyváradi közönségnek f. hó 31-én alkalom lesz a »Fekete Sas«-ban előkelő fővárosi művész játékában gyönyörködni. A hangverseny műsorát holnap közöljük.

* **Jóváhagyott szabályrendelet.** Biharvármegye múlt évi decemberi közgyűlése elfogadta a birtok határok megjelöléséről szóló szabályrendeletet. A földmivelésügyi miniszter a szabályrendeletet a jóváhagyási záradékkal el látva visszaküldötte a vármegyének.

* **Az iparos menház ünnepe.** Lélekemelő házi ünnepély folyt le tegnap, márcz. 19-én az ipartestület menházában, hol a menház felügyelő bizottsága, a bent lakó aggok jelenlétében egyik alapítójának névnapja évfordulójának alkalmára az aggok éttermében elhelyezett arcképét leplezték. Az ipartestület elnöke meleg szavakban sorolta el a jótékony főpápnak, a jólelkű alapítónak, a szegények és munkaképtelenek, valamint az árvák és özvegyek segélyezése érdekében tett számtalan jótékony adományait, s Őt mint az emberbaráti szeretet kiváló mintaképét, a menház egyik alapítóját éltette, a jelen voltak szívből hangoztatott É l j e n hármonijával zárván be a kegyelet ezen egész szűkkörben megtartott házi ünnepélyt.

* **Megfelebbezett lelkész választás.** Nem rég választották meg B e z s á n Aurélt a vámosházi g. kel. egyház lelkészévé. Mindazonáltal, hivatalát még mindig nem foglalhatja el, mert az ellenjelölt, a választás alkalmával esetleg állítólag előfordult szabálytalanság folytán megfelebbezte és új választás kitűzését kérte. A felebbezés a nagyváradi g. kel. püspöki helynökséghez adatott be s legközelebb elintézés alá fog kerülni.

* **Lopás a szólfőhegyen.** Csak a napokban említettük, hogy dr. P e r s z Adolf jogtanár szólfőhegyi 200 frt ára amerikai szólfőhegyi elloptak s most újra ilyen lopásról kell hírt adnunk. Mint ugyanis értesülünk az Irgalmas rend szólfőhegyen is elloptak nagymennyiségű új szólfőhegyi, melyet még az ősszel ültettek el. Ugy látszik meg kellene szaporítani a csőszöket.

* **Elfogott tolvaj.** A nagyváradi csendőrség egy megátalkodott tolvajt fogott el tegnap éjjel L ó r i n c z József személyében, ki fiatal kora daczára négyszer volt büntetve. Legutóbb is nagy lopást akart véghez vinni, azonban a csendőrség elfogta. A tolvaj annyira megijedt, hogy tettét töredelmesen bevallotta. Ma átkísérték az ügyészséghez, hol ötödször is elnyeri méltó büntetését.

* **Baleset.** Tegnap délután T ó t h Geza nagyváradi iparos néhány szál fát hasogatott el. E közben a fejsze kiesett a nyeléből és a nevezett egyén fejére esett. Az óriási erővel nevezett nagy fejsze egészen behasította a koponyáját. Esméletlen állapotban szállították be nyájára. Esméletlen állapotban szállították be nyájára, hol gondos gyógykezelés alá vették. A sérülés oly súlyos, hogy Tóth Géza élete is veszélyben forog.

* **Legújabb és kizárólag a legjobb gyártmányok férfi fehérművekben ugy szintén legújabb angol férfi divat cikkek a tavaszi évadra megérkeztek Roth M. utóda kalap és férfi divat üzletében a hol kizárólag csakis Karlsbadi cipők kaphatók.**

Telefon.

Telefon.

x A fővárosba utazó vidéki közönségnél első ízben nem mellékes dolog, hogy mely szállodát válassza megérkezésénél, mivel az egyik túlzott áraival, a másik kényelmetlen régi berendezésével, a harmadik a központ távoli fekvésénél fogva riassza el az utazó közönséget attól, hogy felkeresse.

Ezen felsorolt körülmények az újonnan felépült „Adria“ szállodánál nem léteznek, mivel a fő- és székváros központjában (Kerepesi ut 41 sz. alatt) fekszik, modern, kényelmes új berendezéssel, villa központi fűtés és fürdőszobákkal ellátva.

A közlekedés nevezett szállodától a fő- és székváros összes részeivel és vasuti indóházaival a legolcsóbban történik még pedig, a lóvonattal, villamvasutal, társaskocsival 6 krajczárért. A szobák árai olyan hallatlan olcsók, hogy bizvást versenyez nemcsak a fővárosi, hanem a vidéki szállodákkal is.

Hogy az „Adria“ szállodában lakó vendégeinek teljes kényelmet nyújtson, a szálloda tulajdonosa most nyitotta meg fényesen berendezett éttermét »Dreher-féle sörösarnok« cím alatt a hol csupán a kitűnő Dreher-féle sör, hamisítatlan borok, legjobb konyha, pontos kiszolgálás mellett mesés olcsó áron nyújtatik a vendégeknek.

Ezek utá legmelegebben ajánljuk a nevezett szállodát t. olvasóinknak.

TANÜGY.

Felolvasás az iparosifjaknak. Az iparos ifjak részére szervezett továbbképző tanfolyamon a 46-ik egyszersmind utolsó népszerű előadás f. hó 21-én tartatik meg. Mivel ez alkalommal dr. P o t t á s s y János előadó ur a főreáliskolai vegytani laboratóriumát is bemutatja, az ifjuság a kellő időben való megjelenésre kéretik. Nagyvárad, 1897. márcz. 19-én. A rendezőség.

EGYESÜLETEK.

Új temetkezési egyesület M.-Telegden. Biharvármegye keleti, nagyrésztben nemzetiségek által lakott községeiben a társasélet természetesen nem olyan kifejlődött, mint a vagyonosabb, civilizáltabb magyar községekben. Így a még ez utóbbiakban sűrűn szaporodnak az egyesületek, a szegény, kis számú nemzetiségű lakosokkal bíró községekben alig van egyleti élet, csak a központokban. Mező-Telegden közelebb temetkezési egyesület alakult, a melynek alapszabályait megerősítés végett beterjesztették. Az új egyesület élén Falussy Károly ideiglenes elnök és Vendler Miksa id. jegyző állanak.

Igazságszolgáltatás.

A törvényszéki tárgyalások. Eddig majd mindennap tartottak egy végtárgyalást. A tavaszi és nyári hónapok azonban e tekintetben kivételek, amennyiben csak hetenkint négyszer június, július hónapokban pedig csak minden második nap tartatik a négynapos hét, miről néhány zöld szakállu állandó hallgató, bizonyára mélyen megszorodott kebellet vesz hírt, de hát egy kis pihenő, másnak is felfér.

A százezer, forintos provízió. A kiállítás jegybérlek pöre tudvalevőleg a tőzszebiróságnál kezdődött, a hnl Spitzer Gyula száz-ezer forint províziót követelt Berl és Ullenderf bérlek társaitól. A pört Spitzer nyerte meg s az alperesnek harmadnap deponálták a börtzebiróságnál a százezer forintot, egyuttal megfelebbezték az ítéletet a királyi táblához. A mi ezután történt, azzal is apróra beszámoltunk annak idején. A polgári pörből szenzációs bűnpör lett, a melyben maholnap már be is fejezik a vizsgálatot. Legújabb s aligha nem utolsó intézkedése a vizsgáló birónak az volt, hogy

fenyítő zárlatot rendelt a bíróságnál deponált százezer forintra. Balonyi vizsgáló bíró evégből tegnap megjelent a bíróságnál s határozatát maga adta át a bíróság elnökének, a ki még az nap elküldötte a pénzt az államkincstárba. Ott fogják őrizni addig, a míg a bűnpör sorsa el nem dől.

Vívómesterek párbaja A büntető törvényszék nemrég egyenként nyolcnapos államfogházra ítélte **Fodor Károly** és **Sztrakay Norbert** fővárosi vívómestereket, a kik kardpárbajjal intéztek el egy lovagias ügyüket. Az ítéletben Fodor megnyugodott, Sztrakay ellenben felebbezett. Ma hirdették ki a táblai ítéletet, mely az első bíróság döntését mindenben megerősíti, Sztrakay újra felebbezett.

UJ VASUTI MENETREND.

Ervényes 1897. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁰⁰ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ³⁰ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹⁰ éjjel, személyvonat 7 ³⁰ reggel, 8 ³⁰ d. u., 1 ⁰⁰ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁰ este, 2 ¹⁰ éjjel, vegyesvonat 1 ³⁰ d. u., személyv. 3 ³⁰ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 2 ³⁰ reggel, 8 ³⁰ reggel, személyvonat 10 ⁴⁰ éjjel, 11 ³⁰ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ³⁰ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³⁰ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4 ³⁰ reggel, 1 ⁰⁰ d. u.	Vaskóh-Belényes* felé vegyesvonat 11 ⁰⁰ d. e. 9 ³⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁰⁰ r., 4 ³⁰ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁰ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ³⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁰ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

REGENY-CSARNOK.

Rab-szerelem.

Francia regény.

25

Judás! Pusztuljon innét azonnal s elfeledte, hogy csak egy gyenge nő, már reá akart rohanni, hogy kilódtassa a szobából, midőn Vincard apó is közbe lépett.

Champenóis ezt sohasem hittem volna rólad, mondá Champenóis csak egykedvűen vállalt és hátat fordítva mesterének az ablakhoz állott.

Vincard apó a csendőrökhöz fordult s teljes nyugalommal így szólt.

Bocsánat uraim, de miért akarják önök elvinni az én segédemet. Jean nagyon tisztességes fiu. Miféle panasz van ellene.

Seurrott felugrott Griotte mellől s Vincard apó elé állt.

Ez a suhancz mondá, nem cipész segéd, hanem egy közönséges feyencz, ki az Auberivei feyházból szökött meg. Hát nem látja arczán hogy ez nem tisztességes ember.

Soha életében nem volt ennek gyalu a kezében, hanem csak bilincs a kezén és akit most visszaviszünk újra a fogházba. Nagyon csodálom önt Vincard apó, hogy a helyett hogy feljelené az ilyen gaz ficzkókat, még őrizet alá veszi s elrejtegeti olyan helyt, hol senkinek eszébe sem jut keresni. Mikor önhöz jött s nem tudta felmutatni munkakönyvét, azonnal jelentést kellett volna tenni felőle Auberive-ben, főképp mikor hallotta, hogy onnan egy feyencz megszökött. Valóban bánulom önt Vincard ur, ki becsületben öszült meg, hogy most vén napjaira tér le a becsület utjáról.

Nem tudja hogy esetleg felelősségre is vonhatják mint büntársat, hogy ezt a ficzkót itt elrejtegette a helyett, hogy a hatóságnak jelentést tett volna. De ne szaporítsuk a szót.

Ide Villarson s tégy egy pár karpereczet kezeire, hogy nagyobb biztonságba legyünk.

Villarson esendör zsebéből könnyű vas békókat vett elő s megfogja a Griotte kezeit de Norine közbe vetette magát s fuldokló hangon bönyörgött Seurotnak.

»Engedjék el kérem. Hisz Jean nagyon jó fiu. Itt jó munkás fog belőle válni. . . . Még ha visszaviszik újra a gonosztevők közé hol mindig csak rosszat hall, ugy belőle is egy gazember lesz, ki ha kiszabadul. lop, rabol. öl. . . . s végre is gononosul fogja végezni életét. . . . Mi itt kitanítjuk mesteremberré s visszaadjuk a társadalomnak míg maguknál végkép elfog merülni a posványban. Ah jó uram hallgasson meg s térdre bocsátkozott a marczona Seurrott előtt.

A veszély közeli volta és a nagy szerelem csodálatosan ékesszólóvá és találékonyvá tette Norinet, olyan érveket sugalmazott neki, melyek rendkívüli logikus voltuknál fogva szinte különösen hangzottak az egyszerű falusi leány szájából, ki egész életét egy nagy erdő mélyén töltötte el s összes tudományát egy községi iskolai tanítótól nyerte.

Olyan szivrehatóan tudott esdekelní, hogy könyörgése még a köveket megindította volna, de a Seurot szive, ugy látszik még a köveknek is érzékelenőbb volt, mert minden sirás és könyörgés daczára hajthatatlan maradt s egyre csak azt ismételte. »Előre, előre, az idő telik.

Norine összekulcsolt kezekkel könyörgött de hasztalanul. Néhány perc alatt Griotte bilincsekbe verve állott a szobában s Seurot jelt adott az indulásra.

Norine még egy végső kísérletet tett. Oda ugrott az ajtóhoz, hirtelen ráfordította a kulcsot s a nyitott ablakon át behajította a háztól pár lépésnyire folydogáló patakba mely e helyen meglehetősen mély és sebes volt s telve apró sziklakkal, ugy hogy a beledobott nem igen nagy kulcsot lehetetlen volt még valaha megtalálni.

A helyzet kritikus volt. A házikó ajtaja erős tölgyfából készült s dupla zárral volt ellátva, hogy az éjjeli támadások ellen lehetőleg biztonságban legyenek a rengeteg mélyén lakó emberek. Az igaz, hogy a szerszámok is kéznél voltak s legfeljebb 10 percnyi munka után a zárt fel lehetett volna törni s így a Norine tette legfeljebb rövid időre halasztotta el a Griotte elvezettetését, de ez a gyöngéd ragaszkodás olyan hatással volt a fiatal fogolyra, hogy nem bírta elfojtani könnyeit, és zokogásra fakadt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Pichler-ügy.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, márcz. 19.

Részletesen tárgyaltuk már »A kövesdi Cato» ügyét, mely egészen felkavarta a honatyáknak a Morzsányi-és-ota napirendret ért képzelmét. Az ügy, amint eleinte várt lehetett, nem jutott a közönséges pletykák sorsára, hanem egyes szemfülesebb figyelők, kiknek a parlamenti férfiak nivója még jobban a szivükön fekszik — erősen szellőztetik az ügyet. Pázmándy Dénes nyílt kérdést intézett Kossuth Ferenczhez, aki most már szeretné az egész ügyet eltakargatni s mint a kotló a csirkéit, ugy takargatja gyámoltjait, Pichler Győzöt a morális pestis szelétől — az apokrifnak állított levélre vonatkozólag, melyből olyan Bánffy-féle politikai morálszaga árad ki.

A késő éjjeli órákban érkezett távirati tudósításunk, most már éles világot vet az ügy összes részleteire, még azon részleteire is, amelyet Kossuth Ferencz országgyűlési képviselő minden igyekezetével is elakart takargatni.

A becsületbíróság, mely hivatva lett volna a kérdéses levél hitelességét megvizsgálni, de meg Pichler ur becsületét is megreparálni a következőkép alakult meg:

Elnök: Csáky Albin gróf. Az érthetetlen okokból rendre elszállingózó bírósági tagokból pedig végre is megmaradtak: Pichler Győző részéről Juszt Sándor, Tóth János; Jancsó Dezső a »Hazánk» szerkesztője részéről pedig: Bolgár Ferencz és Ivánka Oszkár képviselők.

A segédek kihallgatása folyamán Diénes hírlapíró kijelenti, hogy a becsületbíróságnak, mint ilyennek a levélhez semmi köze nem lehet, mivel ez tisztán a lopott levél jellegével bír.

Kossuth Ferencz kéri, hogy a bíróság csak annak megvizsgálására szoritkozzon, hogy vajjon Pichler sikkasztott-e vagy sem? Első felindulásában irt is Pichler nec egy goromba levelet, mert a könyvek vezetésében rendtelenségeket talált, de később Ambrózovics rokona átvizsgálta a könyveket és azokat rendbe találta.

A becsületbíróság végre is kireparálta a Pichler ur becsületét, amennyiben őt teljesen párbajképesnek nyilvánította: azonban Jancsó Dezső vele nem köteles megverekedni.

Hir szerint annak idején arra a bizonyos levélre nézve is fog nyilatkozni Kossuth Ferencz.

A kir. pár utazása.

Budapest, márcz. 19. (Saj. tud. táv.) A kir. pár a már régen közölt utazási tervhez képest ma Menton éből elutazott.

A „Teleky“ díj nyertese.

Budapest, márcz. 19. (Saj. tud. táv.) Az akadémia Teleky díj át legifjabb Szász Károly nyerte el »A botrány« című vígjátékával.

Bántalmazott nunczius.

Budapest, márcz. 19. (Saj. tud. táv.) Martinelli nuncziust New-Orleans-ba menet olasz emigránsok bosszúból bántalmazták.

Az admirálisok proklamációja.

Kanea, márczius 19. (Saját tud. távirata.) A nagyhatalmak admirálisainak proklamációját holnap fogják közhírré tenni, mivel még egy pontot fűznek hozzá, mely szerint a krétaiaknak benső ügyeire vonatkozólag minden ellenőrzés a török portára lesz bízva.

Fenyegetés Görögország ellen.

Athén, márczius 19. (Saját tud. távirata.) Skuzes külügyminiszternek a blokádot illetőleg átnyújtott iratban az áll, hogy az admirálisok reménylik, miszerint a még Kréta partjain levő görög hajók rövid idő alatt elfognak távozni, **ellenkező esetben kénytelenek lesznek komoly rendszabályokhoz nyulni a hatalmak.**

A francziák elnyomása.

Canea, márcz. 19. (Saj. tud. táv.) Mint az »Agence Havas« jelenti a francia Kolónia Párisban sürgönyileg felebbezett azon határozat ellen, hogy Candiában csakis angol csapatok vigyázzanak mindenre, holott épen ott van a központi táviró hivatal egyenes összeköttetése Franciaországgal, továbbá a főraktár, a bor, olaj, kőszén, gabonaneműekre nézve és tudvalevőleg Kréta szigetén minden kereskedő és vállalkozó francia pénzzel dolgozik.

A két pintér.

Athen, márczius 19. (Saj. tud. táv.) Mint az „Agence Havas” jelenti kréta blokádjának megkezdése után minisztertanács volt, mely reggel 2 óráig tartott. A görög kormány elhatározta, hogy Alpheios és „Páneios” görög hajókat kréta szigetről visszahívják. Vassos ezredes még Alikiangiban marad egy darabig, hol három embert kémkedés gyanúja miatt elfogtak. A múlt éjjel a „Mykali” nevű gőzös 12 törökkel, kik a Monodendri ellen ütközetben részt vettek s foglyul ejtettek, Pyreusba érkezett.

A Pintér osztrák-magyar consul elfogatásáról szóló hírt annyiban megczáfolták, hogy csupán egy Pintér nevű osztrák hirlapírót, ki a Vassos ezred táborába ment, fogatott el az ezred és felügyelet alá helyezte.

Nem lesz háboru.

London, márczius 19 (Saját tud. táv.) Mint Görögország magatartásából kitűnik a háboru most már véglegesen elodázhatónak tekinthető. Legfeljebb Görögország és Törökország között kerülhet néhány kisebb ütközetre s sor, de akkor a nagy hatalmak közbefognak lépni s békésen intézik el a dolgot.

Kréta blokád alatt.

Athen, márczius 19. (Saj. tudósítónk táv.) Skuzes külügyminiszter a képviselőház mai ülésén kijelentette, hogy a tengernagyok a blokádát Krétára megüzenték. A blokád márczius 21-én, reggel 8 órakor fog megkezdődni, mikorára minden görög hajónak el kell hagynia a szigetet. A tengernagyok a nagyhatalmaknak táviratilag adtak hírt a blokád megüzenéséről.

Kréta okkupálása.

Canea, Márcz. 19 (Saj. tud. táv.) Az európai csapatok a következő módon lesznek Kréta szigetére szétosztva: A Francia csapatok Pitiában és Spinalonyában, az angolok Candiában, az oroszok Retymó-ban a németek a Juda öbölben és Caneában. Minden nemzet kivéve a francziákat 8000 katonát ad. és utóbbi csak 200-at.

KÖZGAZDASÁG.

Friss füge.

Csak nem rég olvastam a „Tiszántul” hasábjain, hogy a szárított füge minő jóízű és tápláló csemege, sőt milyen figyelemreméltó — gyógyszer is!

Hanemhát lehet fügét nemcsak lapitva, szárazon, rágicsálni, hanem a maga aranyszínű, lédús, természetes üdeségében enni — frissen.

Sajátkezüleg szedve a fájáról.

Némelyek talán azt mondják erre, hogy ez a mi éghajlatunk alatt nem is lehet, vagy csak nagyon nagy erőmegfeszítés árán valószínű meg, vagy ha sikerül is, nem oly édes és fűszeres az, mint a hazájában.

Pedig ha egy jó déli fal áll rendelkezésünkre, minden különös erőfeszítés nélkül lehetséges az s mivel itt a füge — nem üveg-házban — de a szabadban magától érik meg, sem érettsége, sem finomsága ellen nem lehet senkinek kifogása. A balatonfüredi fügek nagyobb becsben tartatnak, mint a külföldről behozottak.

Becsese teszi a fügét gyümölcseinek nagysága, üdítő zamatos íze és cukrossága, igen nagy termékenysége és azon körülmény, hogy ép úgy mint a szőlő, már a 3-ik 4-ik. évben termésbe jön.

Érdekessé teszi a fügefát különleges ritkasága. Lombzatának szokatlan szépsége és pompája, leveleinek előkelő színezete, alakja,

nagysága, mely olykor rendkívüli nagy, karajos és mélyen szárnyalt.

Bárha honunkban főleg a Balaton vidékén tenyészik, mégis — kivéve a hideg éjszakot (hol már szőlő sem terem) védett helyen és gondos téli takaró mellett, nálunk is, bárhol jó sikerrel tenyészthető.

Tenyésztésének feltételei a következők:

Délnek fekvő, legalább 1 és 1/2 méter magas fal, mely előtt a tér nyílt; sem fa sem épület árnyakat nem tart. Mennyi ilyen kerítés és épületfal van, mi mellett kitünő csemege-szőlő, őszibarack, füge teremhet! — Külföldön kizárólag ily célra nagy költséggel emelnek falakat.

Erőteljes, televénydús gazdag föld. Minél jobb a talaj, annál vigább tenyészettel és szebb gyümölcsökkel kedveskedik.

Ugy 60—70 cm. mélyen átforgatott, érett trágyával bőségesen javított, vagy épen egészen ujonnan hordott kövér föld 1/2 lesz a füge növekedésének és bő termékenységének biztos alapja.

Rendkívül fontos a fügefa nyári öntözése. Ezen öntözés alatt azonban nem azt kell érteni, hogy naponta este egy fél locsoló vízzel öntjük le a fatövet. Ez semmit sem ér. Hanem azt, hogy ritkább időközökben ugyan, de akkor addig öntünk egy körárokba (a fa körül) vizet, míg csak eliszszá, míg csak mélyen, az egész talaj, miben gyökérszete elterül, átne puhul és ázik. Minél nagyobb és minél tartósabb a forróság, annál bővebben és gyakrabban kell öntözni. Hanem aztán megvan a gazdának azon öröme, hogy nyártól kezdve őszig szedheti a füge lédús, édes és egészséges termését; mert a füge folyton virágzik, köt és érlel gyümölcsöt. Egyszerre van rajta nyíló virág, félig kötött és ért gyümölcs. Öntözés nélkül csak gyér és hitvány példányokat terem. Hogy pedig az elpárolgást csökkentjük — de számtalan más okból is — csak nagyon üdvös, ha a fa környékét portrágyával jó vastagon ismételtelen behintjük.

Általában minél átforgatottabb, porhanyóbb és gazdagabb a föld, annál kevésbé szárad ki s annál váratlanabb sikerre lehetünk elkészülve.

Legjobban ajánlható füge fajok: a füredi, argentinai stb. Vannak fekete és zöld válfajok is. Füge-csemeték kaphatók Czegléden Unghváry József kertészetében; Teleki János faiskolájában B. Henyén u. p. Köves-Kálla s több más helyen.

A megérkezett csemeték megfogamzását erős iszapolással biztosítjuk.

A füge, ép úgy mint a szőlő, mindig egy éves (tavalyi) fán hozza gyümölcsét. A hol egyszer már termett, ott többé nem terem. E sajátága szerint kell aztán metszeni. Hajtásait a fal melletti lécezetre vagy a falba vert szegkekhez legyező alakban kötjük ki s miután az előbb említett sajátága miatt a termés mindig fejlebb vonul, 3—0 évesnél idősebb hajtást nem törünk, hanem alulról a sarjhajtásokból* hagyunk meg mindig egyet-egyet. Vén fát már csak azért se törünk, mert tölre földhöz hajlitatják le a fügefa s a fiatal ágak sokkal könnyebben hajlanak; de termékenyebbek is és gyümölcsöt szebbet hoznak. A vén fa visszavágása által a tő szép és erős sarjak nevelésére ösztönöztetik. A bonyodalmas metszések is elesnek.

Már most tölre miként fedetik el a füge?

Mivel 6—7 fok hidegnél már elfagy, amint összele erősebb fagyok következnek be, a feddéssel késni nem szabad. A fügebokor előtt egy 30—40 cm. mély árkot ásunk, ezen árokba huzzuk le ovatosan a füge ágait s ez árok fenekére ütött karóhoz kötözzük, azután tiszta földdel (és nem falombbal) befedjük, majd a földet ereszt alaku halomba hantoljuk föl, hogy az eső róla két oldalt lefolyjon. Így a fa ágain (de tövén is) mintegy 50—60 cm. magas földréteg nyugszik; ha már most, fagyás után, még szalmás trágyával is elborítjuk a földet, — nyugodtak lehetünk a teletés sikere felől.**

Tavasszal azután először a szalmastrágyát, később a föld egy részét távolítjuk el; midőn

* Ily sarjhajtásokat a füge bővebb nevel; a meggyökeresedést sarjak, további szaporítás végett is, az anyától elválasztva, előnyösen felhasználhatók.

** Az egerek rágcsálása ellen — hol attól félni kell — némelyek, méz korom és aloeporból készült keverékkel meszelik be a füge összes ágait.

pedig már fagyoktól tartani nem kell, egy szép meleg napon az egész bokrot felfedjük, megtakarítjuk s a hajtások közül, ha még fiatal a tő, 6—8 darabot, ha idős 10—12 ágat kikötünk legyező alakban, úgy, hogy egy hajtás a másiktól 40 cm-re legyen.

A májusi utófagyok iránt a füge érzékeny. De hát érzékeny a szőlő is — mely ép úgy elfagy — és mégis tenyészti. A füge megérdemli, hogy ponyvával, gyékénnyel vagy szalmatakaróval fedjük be a gyanus éjlekre.

Inkább csak egy-két bokrot ültessünk, de annak aztán adjuk meg a módját.

Az elmondottakból látjuk, hogy a füge tenyészése nem jár semmi különös nehézséggel. A télre való elfedés a szőlő és rózsák fedésével egyidejűleg egy munkával végezhető, az öntözést gazdag kamatokkal megfizeti, ami pedig a többi munkát, talajelkészítést, trágyázást stb. illeti, azt minden culturnövénynek meg kell adnunk, ha kiválóbb eredményre tartunk számot. *Mártonfalvi.*

Allamsegély a nagyváradai szőlőtelepeknek. Nagyvárad városa a filoxera által kimpusztított szőlők mielőbbi rekonstrukciója érdekében fejleszteni óhajlja jelenlegi telepét vesszőszaporító anyateleppel és szőlőoltvány iskolával. E célra az államtól 5 évre évi 2000 frt államsegélyt és évi 25,000 darab osztásra alkalmas szőlővesszőt kér a város. A miniszter most a városhoz intézett leiratában a kérelemnek részben helyt ad bizonyos kikötések mellett. Megadja ez évben a 2000 frt segélyt s ez összeget a jövőre nézve is kilátásba helyezi négy évre. Küld azonban egy szabályzat félélt, a melyet megtartani, a telepet a szerint berendezni köteles a város, továbbá költségelirányzatot és számadást mutasson be. Az állami szőlőszeti és borászati szakközeg készséggel nyújt felvilágosítást és annak a szakdolgozokban nyilvánított nézete kötelező. — A kért szőlővesszőt azonban ez évre nem adhatja a miniszter, mert a kedvezőtlen idő és jégverés igen sokat elpusztított és így rendelkezésére nem állhat a kért mennyiség. Jövőre azonban e kérelmet is teljesíteni fogja.

A kamara teljes ülése.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara az 1897. márczius hó 20-án (szombaton) d. u. 1/2 órakor saját helyiségében teljes ülést tart. Nagyvárad, 1897. márczius hó 13-án. Janky József elnök.

A z ü l é s t á r g y a i:

- I. Elnöki közlések.
- II. Jelentés az ügyforgalomról.
- III. A kereskedelemügyi magy. kir. miniszter ur 1237—1897 új leirata a cégbejegyzési kötelezettség ellenőrzése tárgyban.

T á r s k a m a r a á t i r a t a i:

- I. A pozsonyi t. kamara felterjesztése a m. kir. adóhivataloknak a póstatakarékpénztár chegui és cledriny forgalomba való levonása tárgyában.
- II. A besztercebányai t. kamara felterjesztése a közszállítások ügyében.
- III. A debreczeni t. kamara felterjesztése a vasárnapi munkaüznetnek a dohánytözsdékre leendő kiterjesztése iránt.
- IV. A b. bányai t. kamara átirata Burkart Zsigmond és Kornél cég Roquoferfő sajtógyárának ajánlása tárgyában.
- V. Az ügyrend és szolgálati szabályzat módosítására kiküldött bizottság jelentése.
- VI. A nyugdíj bizottság jegyzőkönyvének felolvasása.
- VII. A múlt évről szerkesztett zárszámadás előterjesztése a számvizsgáló bizottság jelentése kapcsán.
- VIII. Különböző bizottság újra alakítása.
- IX. Az iparos osztály jegyzőkönyvében foglalt vélemények.
- X. Az állandó bizottság jegyzőkönyvének felolvasása tudomásvétel céljából.
- XI. A Magyar hajózási egyesület megkeresése az egyesületbe való belépés iránt.
- XII. A meghívók szétküldése után napirendre tűzött ügyek.

Allatforgalmi mizériák. Hovatovább mind nagyobb nehézségeket gördítenek a külföldre irányuló állatkivitelünk elé. Az osztrák belügyminiszter kénye-kedve szerit rendel el a zárlatot Magyarország egyes vidékeire, sokszor egész megyék területére annélkül, hogy kormányunk véleményét szükségesnek tartaná kikérni. Ha sok a felhozatal, akkor röviden elzáróják Magyarországon egyes vidékeit, ha kevés feloldják a zárlatot, Németországi kivitelünkkel nem különben rosszul állunk, nem is szólva sertéskivitelünk teljes pangásáról, nagy aggodalomra szolgáltat okot a német agráriusok akciója, mely a magyar állatkivitel teljes megszüntetését s ezzel ssemben az oroszországi állatbivitel kedvezményezését célozza. A megindult mozgalom oly erős, hogy célját elérheti, ha a magyar kormány idejekorán nem ellensúlyozza e törekvéseket az összes rendelkezésre levő eszközökkel. Pedig január óta, a mikor ez ügyben Darányi miniszter Bécsben a külügyminiszterrel konferált, semmi sem történt érdekeink megvédelméért. Juhkivitelünket Franciaország részéről fenyegeti veszedelem. A francia kormány legutóbbi bevitelünk ellen irányuló intézkedésével szemben az »Országos Magyar Gazdasági Egyesület« kérte ki a földmivelésügyi miniszter közbenjárását. De nem csak kivitelünk, hanem hazai állatforgalmunk is annyira korlátozva van, hogy pl. a budapesti állatvásárra hetek óta nem hozhatók fel tehének, a sertés forgalom pedig oly annyira korlátozott, hogy eladás és vételről ugyszólván szó sem lehet. Mindennek dacára tett valamit egy esztendő óta a földmivelésügyi miniszter abban az irányban, hogy a kőbányai sertéspiac helyett az új kiviteli piac létesítése megkezdessék, hogy akkorra, mikor megtizedelt sertés állományunk kiheveri a sertésvész okozta bajokat s lesz mit kivinnünk, legyen egy a modern igényeknek megfelelő, vérszentes piacunk s a külföldnek ne lehessen alaptalan ürügyekkel megakadályozni kivitelünket. A kormány eddig a tervezetesen nem ment túl, pedig itt volna végre az ideje, hogy állattenyésztésünk érdekében földmivelésügyi kormányunk komoly intézkedéseket tegyen s érdekeinket a külfölddel szemben megvédelmezze.

Nincs műbor — van műbor. A földmivelésügyi minisztériumban megtartott borankét még most is erősen foglalkoztatja a szakkörök. A pécsi borkereskedők önleplezése oly képet tárt elénk, a melyről a legtávolabbról sem lehetett fogalma a műbor gyártás legádázabb ellenségeinek is. Ez önbeismerő nyilatkozatok okozta forrongás megnyugtására siet az úgy nevezett kereskedelmi érdekek öre a P. L. f. hó 12-iki számában s hosszú cikkben igyekszik bizonyítani agrár szempontból a műbortörvény felesleges voltát, mert — úgy mond — műbor nincs. Igaz ugyan, hogy a magyar borkereskedelem a P. L. önbeismerése szerint két millió hl. törkölybort gyárt, de hát ez eminens agrár érdek és 20 millió forint hasznot hoz az országnak. Ez azután alapos védekezés. Az ország termése a múlt évben egy millió hl. volt, s ennek a törkölyéből két millió hl. bort tud előállítani a magyar borkereskedelem a »törköly legmesszebbmenő felhasználásával«. A P. L. szerint is borfogyasztásunk felét törkölyborral fedezi a kereskedelem s ugyan látott-e valaki törkölybort a forgalomban? A tisztességtelen versenynak e leplezetlensége sürgősen hívja ki a legszigorubb törvényes intézkedéseket s reméljük is, hogy a földmivelési miniszter mielőbb életbe lépteti az új végrehajtási rendeletet, mely visszaállítja a magyar borok tönkretett hitelét.

Állategészségügyünk államosítása. Annak a gazdasági érdekeinket érzékenyen sértő hátszának, melyet a külföldön, Franciaországban, Németországban, sőt Ausztriában is állatkivitelünk ellen indítanak, főoka és ürügye minden esetben a magyar állategészségügyi rendszert rendezetlen volta. Ha nem is igazak azok a vádak, melyeket ellenünk kovácsolnak, az ellenük való védekezés csakis egy jól ellenőrizhető és szervezett állategészségügyi szolgálat keresztülvitelével valószínűsíthető meg. Az osztrák agrárprogramba felvették az állategészségügy alapos rendezésének kérdését, s ehhez való hozzájárulásra a magyar gazdákat is felszólították.

Ámde nálunk már régebben folyik akció ebben az irányban s maga Darányi földmivelésügyi miniszter, sőt ennek elődje is határozott ígéretet tett az állategészségügy államosítására nézve. Darányi Ignác dr. a legutóbbi országos gazdaságkongresszuson tartott megnyitójában is, de az ezidei trónbeszédben is hangoztatta a mielőbbi államosítás szükségességét. Miután pedig e téren még eddig semmi sem történt, s a növekvő állatorvos-szükséglet fedezésére is alig mutatkoznak módok, a gazdaközönség köréből újabb és erősebb akció készül arra nézve, hogy a földmivelési miniszter kéressék meg az államosítási terv erőlyes és sürgős keresztülvitelére, a mi biztosabb és szebb állást fog biztosítani az állatorvosoknak is és ily módon nagyobb számban fogja a tanuló fiatalságot erre a közhasznú pályára vonzani.

Az első Leánykihazasítási Egylet m. sz. március 14-én tartotta Schwarz Ármint elnökle alatt XXXIV. rendes közgyűlést. Az évi jelentésből kivesszük, hogy 1896. évben 3321 tag 6062 jutalékrészszel iratott be és nászjutalékok fejében 161,092,69 fizettetett ki. Az 1896. évben elért 315.568,32 üzleti felesleg által a díjtartalék 1.356,491-26 krra, a nászjutalék felemelési tartalék 100,315-37 krra, a külön tartalékalap 40,966-13 krra emelkedett. A mérleg 1.522,763-34 krajczár vagyont mutat ki, mely fedezetét nyeri két négyemeletes intézeti bérházban, takarékbetétekben és elsőrendű értékpapirokban. — A jelentés tudomásul vétetett és a felügyelő-bizottság indítványához képest a felmentvény egyhangulag megadott. Az igazgatóság javaslata, hogy a múlt év május havában létesített és ezidőszent 5561-41 frtból álló nyugdíjalaphoz 1000 frt utaltassék, elfogadott. Cerő Károly intézeti tag indítványára Schwarz Ármint elnöknek, Kohn Arnold vezérigazgatónak és az egész igazgatási testületnek jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott.

Felügyelő-bizottsági tagokká ismét megválasztottak Dr. Alexander Bernát, Dr. Simonyi Zsigmond, Basch Lajos, Héger József, Leipniker Gyula és Weil Dávid I. A választmányba ujjal választottak a kisorsolt tagok: Bauer Sándor, Blazek I. Antal, Dr. Braun Fülöp, Fischel Mór, Frank Albert, Goitein Ignác, Holländer Ede, Kendi Antal, Reiner József, Sarkadi Bertalan, Seemann Károly, Seifensieder József, Schillinger Miksa, Strasser Ármint és Wertheimer Albert.

Uj tagok: Fon Dezső, Kjlbel Ignác és Salzer Ignác.

Képviselő Nagyváradon: Freund Lajos és Tsa.

Terménytőzsde.

Budapest, márcz. 19.

B u z a	őszre bácskai	5.74
	» őszre, északi	7.66
	» október-novemberre, bácskai	7.39
	» okt.-nov.-re északi	7.36
R o z s	őszre bácskai	10.75
R o z s	őszre, északi	6.47
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	3.57
	» okt.-nov.-re, északi	3.80
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	3.82
	» okt.-nov.-re, északi	10.80

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. márcz. 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	120.50
Magyar koronajárdék	— — —	98.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — —	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — —	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — —	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	97.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — —	100.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	97.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	— — —	110.75
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — —	410.50
Osztrák járdék papírban	— — —	100.25
Osztrák járdék ezüstben	— — —	100.25
Osztrák járdék aranyban	— — —	122.50
Osztrák korona járdék	— — —	99.75
1860. osztrák államsorsjegyek	— — —	142.—
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	940.—
Magyar hitelbank részvény	— — —	389.50
Osztrák hitelintézeti részvény	— — —	355.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	338.50
20 frankos arany (Napoleonador)	— — —	9.53
Német birodalmi márka	— — —	58.70
London vista	— — —	119.95
Páris vista	— — —	47.65
20 márkás arany	— — —	11.—

Szerkesztői pösta.

—n. Becses figyelemzetésére megkerítettük a Tribuna Poporului azon számát, melyben a bihari basa ellen intézett durva támadás foglaltatik. Azóta még egy belnyesi levél jelent meg a Tribunában (márcz. 17.). Ez már nem marad az általánosságnál, hanem négy esetet részletesen leír. Huszonnégy óra óta mindkét cikknek magyar fordítása is a kezünk között van, de — — — még sem teszünk közzé azokat. Ismerjük ugyan a basáskodó választási elnökök stikliit, de ilyeneket még sem tudunk elhinni a magyar közigazgatás közegeiről. Azt sem bírjuk elképzelni, hogy a mi erőlyes és a tisztesség iránt rendkívül érzékeny főispánunk elnézne vagy eltérne ilyeneket. Aztán meg tisztességes gentleman ember nem engedheti magán száradni az aradi román lap vádjait. Okvetlenül meg kell tennie a megtorló lépéseket. Végre az utóbbi cikk szerint az egyik ügy már ügyvéd kezében van, a többiek pedig a közigazgatási bizottság elé kerülnek. Ha itt nem kapnának igazat, most már módjukban van az új közigazgatási bírósághoz menni, ott bizton számíthatnak igazságos ítéletre. E két cikk közléséből ugyan semmi felelősség sem háramlanék reánk, de míg kellő információkat nem szerzünk, az egyszerű reprodukálástól is tartózkodunk. Inkább mondják reánk azt, hogy elmaradunk, mintsem elegendő ok nélkül tönkre tegyük másnak jó hírnevét. Még egyet. A megyegyűlés második napján Zigre Miklós éppen az aradi lap közleménye alapján felszólalt és rehabilitációt kért a megsértett tisztviselőnek vagy vizsgálatot ellene. A főispán megköszönte a figyelemzetést és megígérte, hogy megteszi a lépéseket.

V. J. Kolozsvár. Szivesen vesszük a rövidebb beszélyt is, ha annak elkészítése nem ad annyi munkát, hogy hátráltatná fontosabb és sürgősebb teendőiben.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

A töllem vett vagy általam kijavított órákért 2 évig jótallok.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

Órás és látszerészeti üzletet
Nagyváradon, Fő-utca, (Bazár-szoros Mayr-házban) megnyitottam.

Dusan felszerelt jutányos ár mellett mindennemű *arany és ezüst zseb-, női-, inga-, váma-, asztali-, fali-* továbbá *utazási és ébresztő órákból nagy raktárt tartok.*

Továbbá **szemüvegek, látesövek, orvosi és szobai hőmérők, légsulymérők, compassok stb. stb.**

Elvállalok mindennemű órák és látszerészeti tárgyak javítását.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

74-4-10

HILF MÖRNE

Szemüvegeket orvosi rendelet szerint is elkészítek.